



ODVISNOST IN MOŽGANI

VSE AVTORSKE PRAVICE PRIDRŽANE.

GRADIVA NI DOVOLJENO RAZMNOŽEVATI ALI RAZPOŠILJATI V
KAKRŠNIKOLI OBLIKI BREZ PREDHODNEGA PISNEGA
DOVOLJENJA AVTORJEV IN MINISTRSTVA ZA DELO, DRUŽINO, SOCIALNE
ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI.

mag. Borjana Kremžar Jovanović, univ. dipl. psih., spec.
klin. psih.

ODVISNOST

- kronična bolezen
- odraža se v človekovi osebnosti, doživljanju, vedenju in odnosih z drugimi

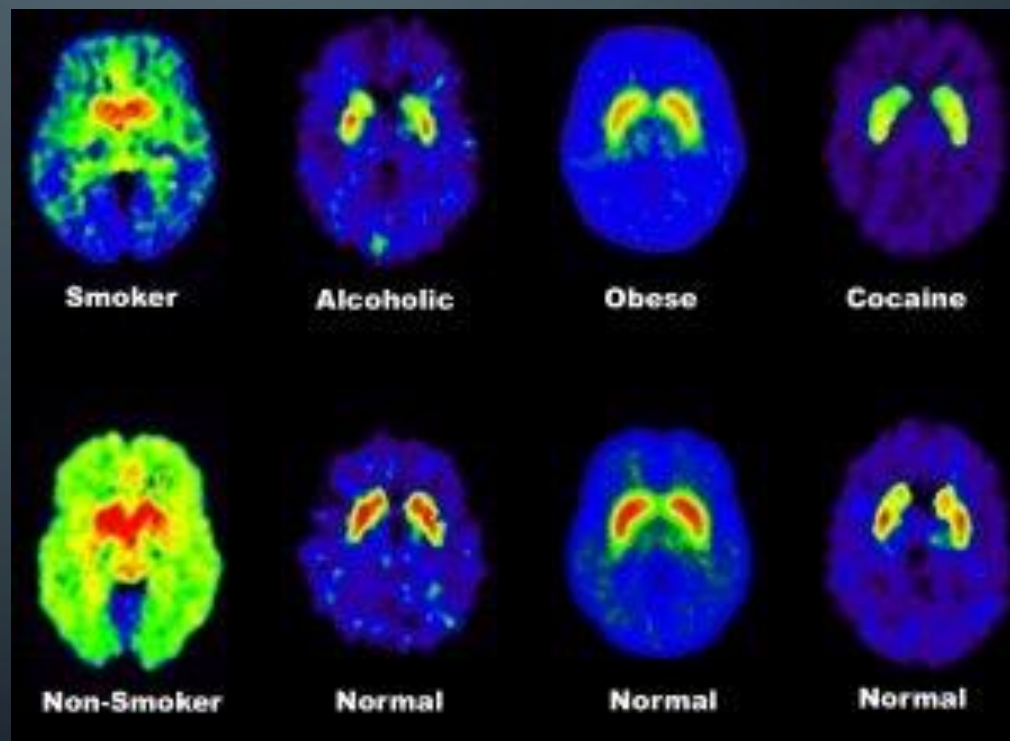
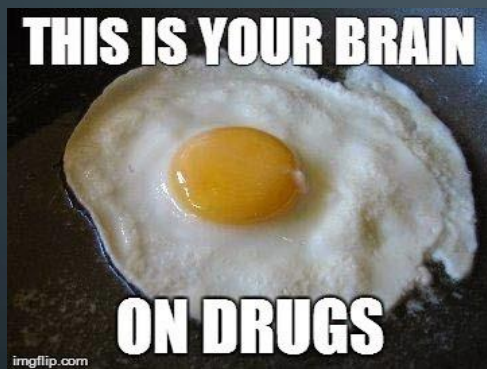
- **značilnosti odvisniškega vedenja:**
- **kompulzivno vedenje**
- **vztrajanje pri zlorabi droge, kljub negativnim posledicam**
- **nevrobiološke spremembe v možganih (v funkciji in strukturi)**



MOŽGANI „NA DROGAH“

Danes...

Nekoč ...



MOŽGANI “NA DROGAH”

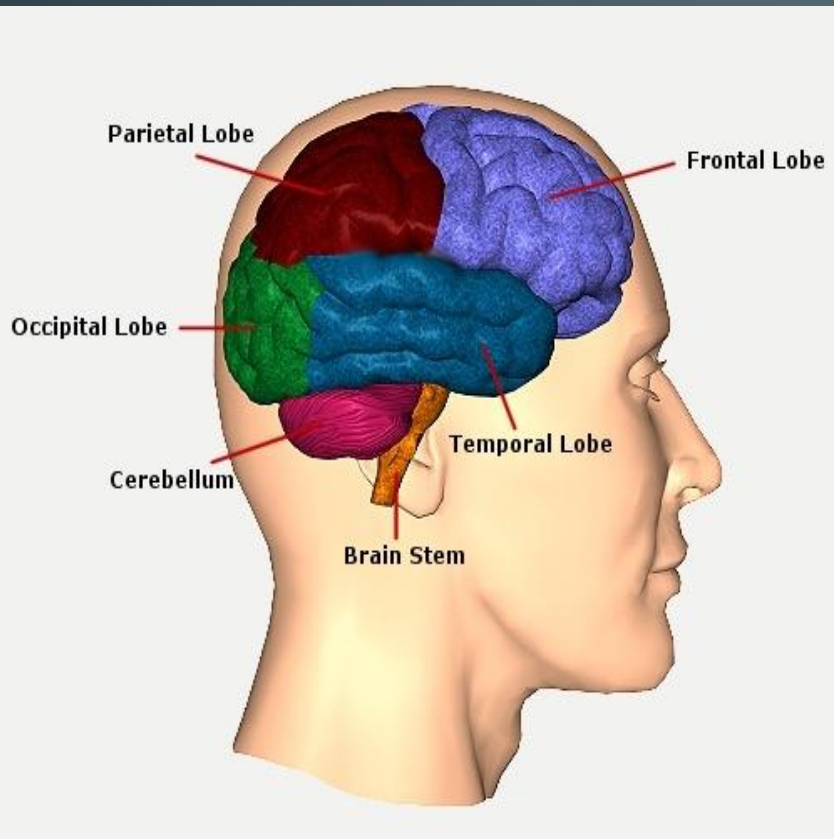
Nekoč ...

odvisnost je posledica pomanjkanja volje, “moralna napaka” oziroma “napaka osebnosti”

Danes ...

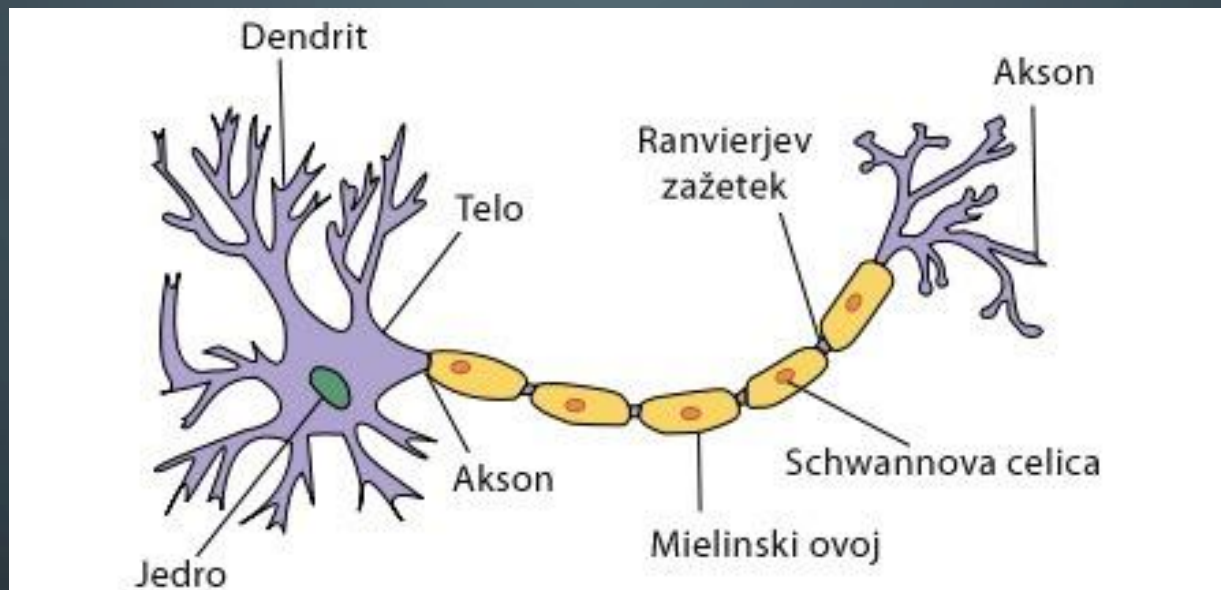
odvisnost je kronična bolezen možganov

OSNOVNA ZGRADBA MOŽGANOV



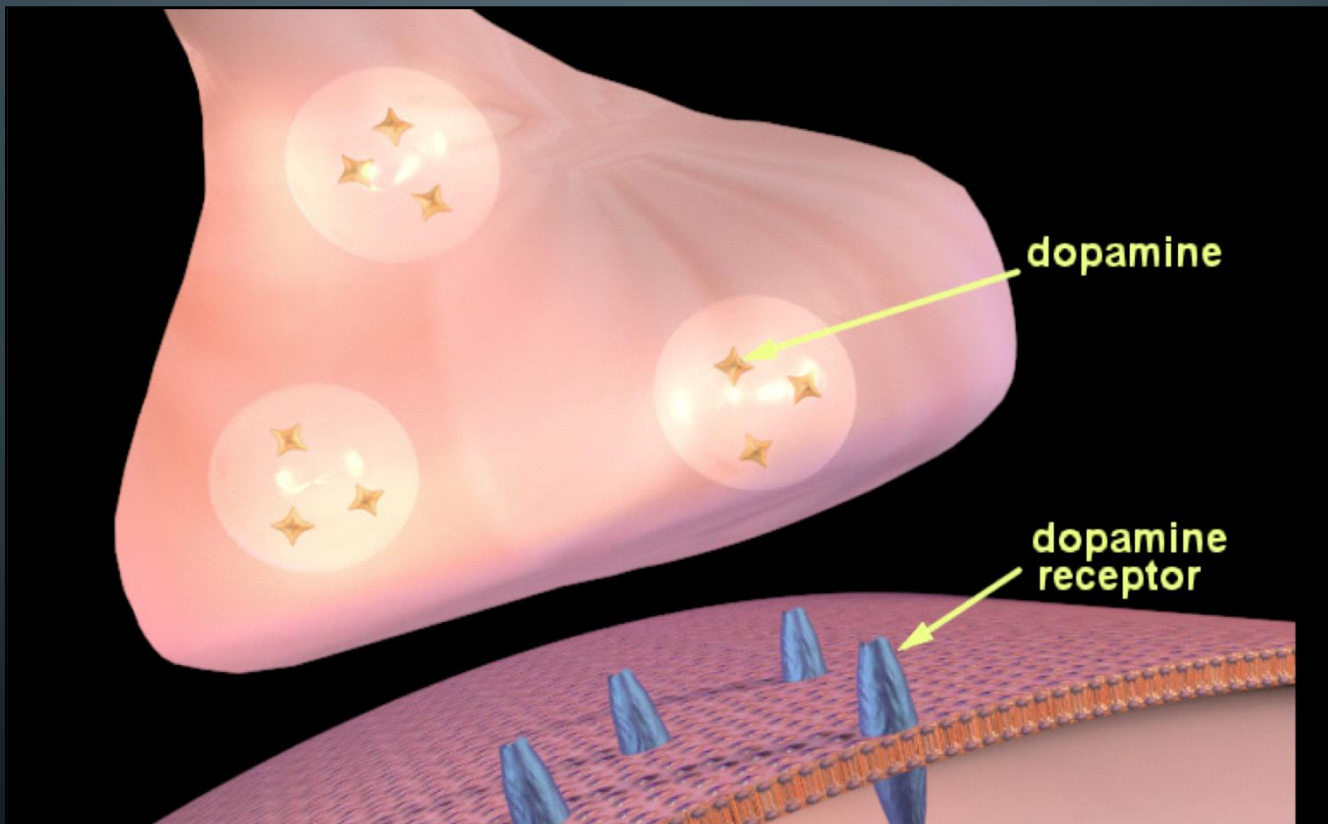
- 1300 do 1400 g
- 100 milijard nevronov
- veliki možgani:
- frontalni, parietalni, okcipitalni in temporalni reženj
- mali možgani
- možgansko deblo

ŽIVČNA CELICA = NEVRON

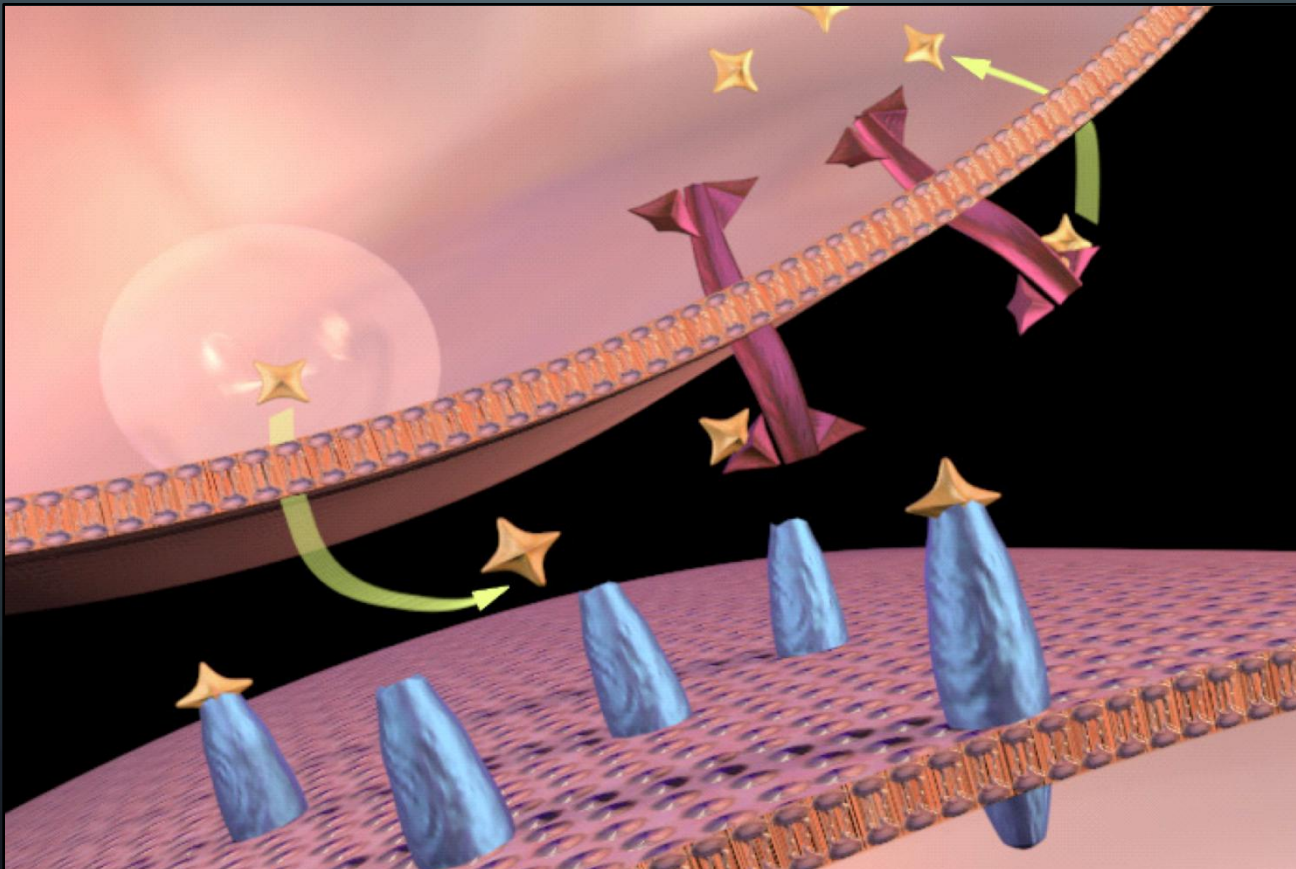


- neurotransmiterji (dopamin, serotonin ...)
- sinapsa

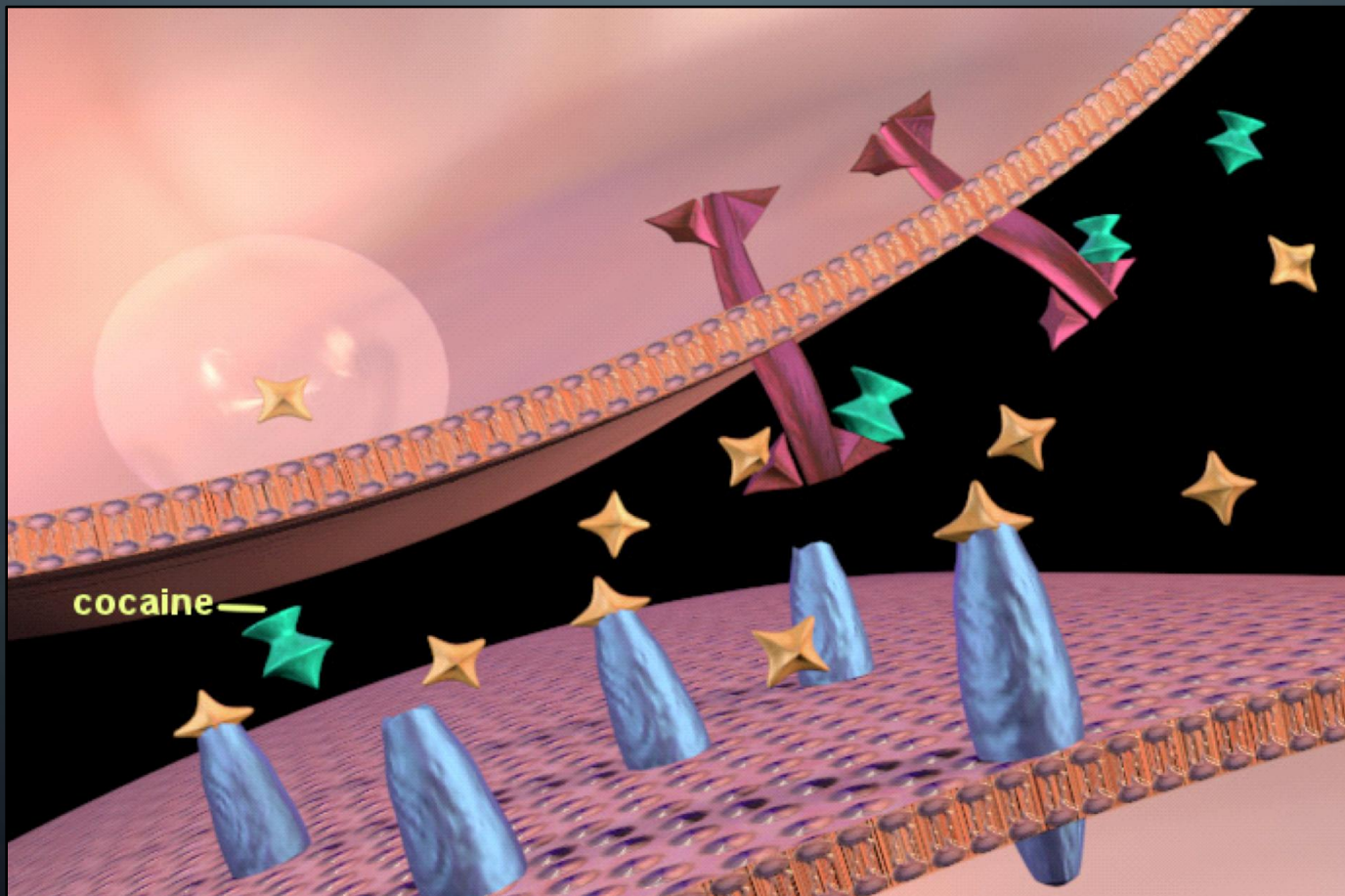
PRENOS INFORMACIJ V MOŽGANIH = NEVROTRANSMISIJA



PRENOS INFORMACIJ V MOŽGANIH = NEVROTRANSMISIJA



NEVROTRANSMISIJA PRI ODVISNIKIH



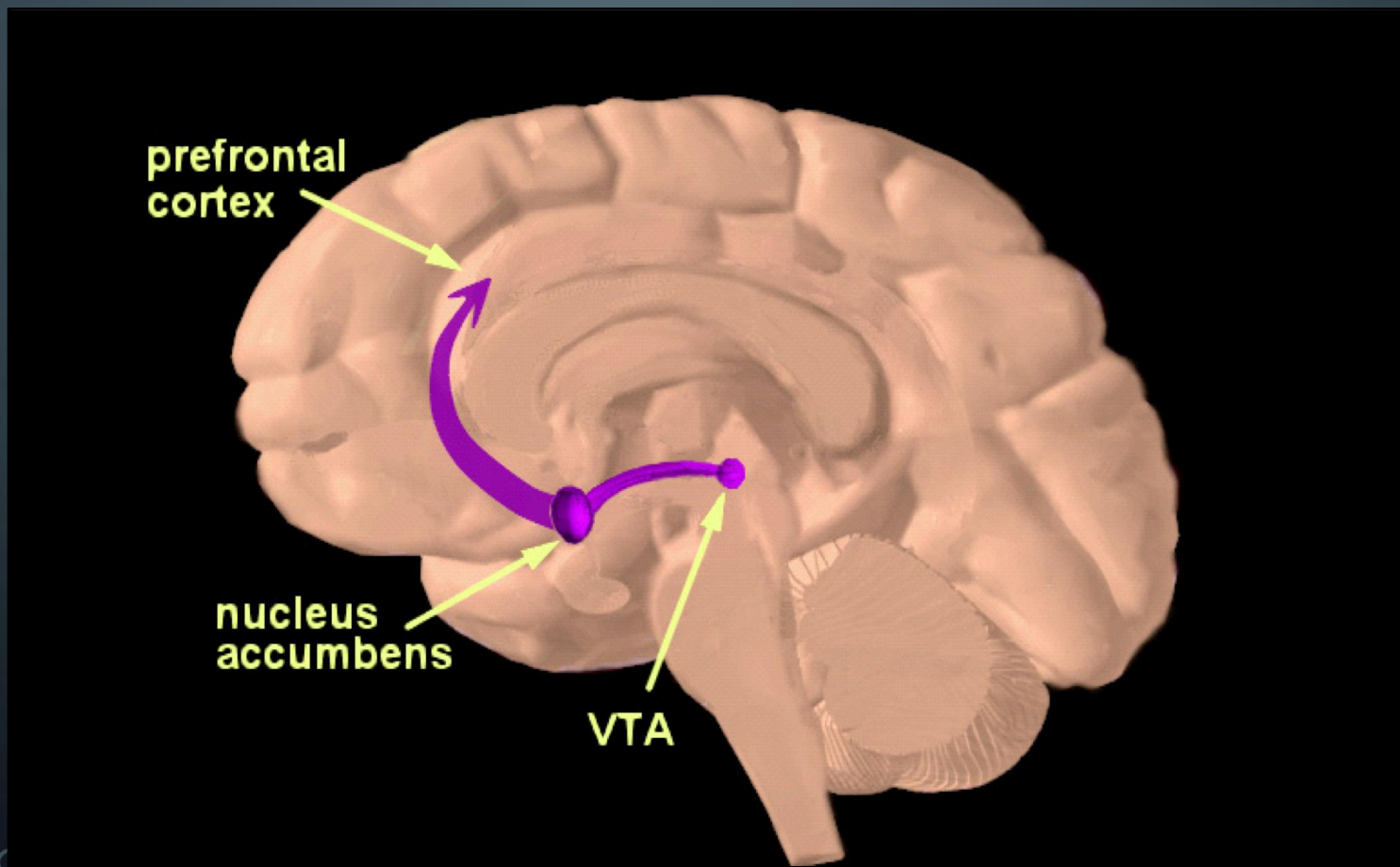
The background is a dark blue gradient with white decorative circuit-like lines in the corners. The lines consist of straight segments and small circles, resembling a stylized PCB or network diagram.

ZAKAJ LJUDJE SPLOH SEGAJO PO PAS

IN

ZAKAJ ODVISNIKI NE MOREJO NEHATI?

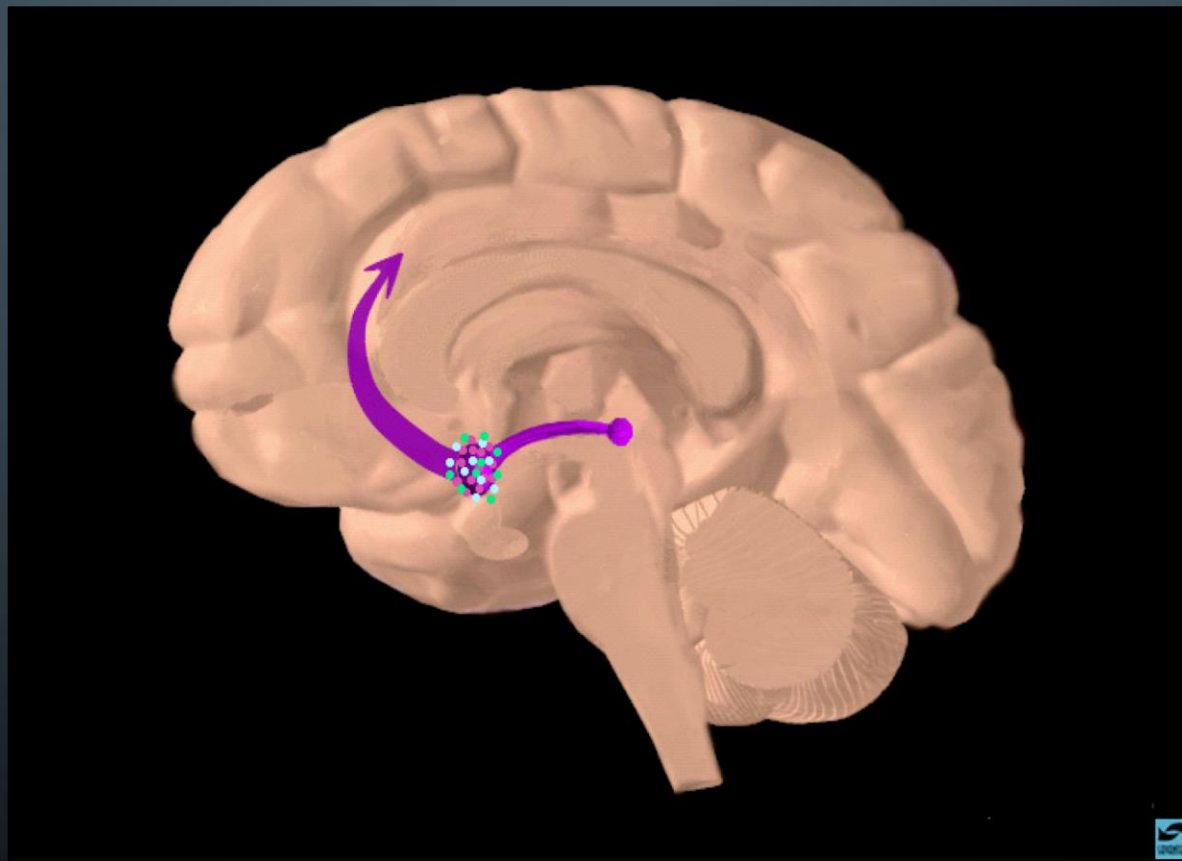
NAGRAJEVALNI SISTEM MOŽGANOV



Naravni nagrajevalci

- naravne nagrade: hrana, voda, spolnost, šport, delo ...
- aktivnosti, ki sproščajo endorfine
- endorfini povišajo količnino dopamina v nagrajevalnem sistemu

NAGRAJEVALNI SISTEM MOŽGANOV PRI ODVISNIKIH



Nagrajevalni sistem pri odvisnikih

- droge tudi povzročajo dvig dopamina, saj posnemajo, so “kopije” kemikalij, ki jih uporabljajo možgani za sprožanje ugodja (**endorfini** – **opiat**, **anandamin** – **THC**)
- **PROBLEM:**
 - droge so veliko močnejši ojačevalci
 - ugodje prinašajo mnogo hitreje
 - ni potrebno vlagati truda
- jemanje drog zahteva malo truda za **VELIKO** nagrade, nadomesti naravne nagrajevalce – zato človek veliko raje poseže po drogi kot po naravnih nagrajevalcih

TOLERANCA

- organizem se več ne (ali se manj) odziva na drogo
- za enak učinek je potrebna večja količina droge (prilagoditev možganov na povečan dotok dopamina)

MOŽGANI SE SPREMENIJO: svoje funkcije opravljajo le še v prisotnosti droge!

- to je osnova za odvisnost
- človek mora vzeti drogo, da normalno funkcionira

MOŽGANI ODVISNIKOV SO SPREMENJENI

- odvisnost je bolezen možganov
- spremenita se njihova **struktura** in **funkcija**
- **spremeni se predvsem funkcija dopaminskega odziva**
- **aktivnost sinaps se zniža ***
- **povezave med možganskimi celicami se preusmerijo (rewired) ***
- **možganske spremembe trajajo še veliko časa po prenehanju uporabe drog ***

The image features a dark blue background with white, stylized circuit board traces in the corners. These traces consist of straight lines and right-angle turns, ending in small circles that represent components or connection points. The traces are located in the top-left, top-right, bottom-left, and bottom-right corners, framing the central text.

Hvala za pozornost!